

ကညီဂွံဝိခွဲးယာ်ကရူၤ

မၤနီၣ်မၤယါတၢ်မၤဘၣ်ဒိဘၣ်ထံးပုၤဂွံဝိခွဲးယာ်လၢကီၢ်ပယီၤခိၣ်န့ၣ်သဝီပုၤ

တၢ်ဟံၣ်ဖျါအဖုၣ်

လၢမးရှး ၃၁သီ, ၂၀၂၃န့ၣ်/ KHRG လံာ်ကတြၢ်နီၣ်ဂံၢ်- 23-61-D1

တီအူကီၢ်ရၣ် တၢ်ဟံၣ်ဖျါအဖုၣ်- တၢ်ခးလီၤနီၣ်ဖါကျိဖးဒိၣ်, တၢ်တြီတၢ်ယာ်တၢ်လဲၤထီၣ်က့ၤလီၤ ဒီး SAC သုးအတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤ ဖဲထီတထူၣ်ကီၢ်ဆၣ်, လၢဖုၤတြၢ်အါရံၤ ၂၀၂၃ န့ၣ်

တၢ်ဟံၣ်ဖျါအဖုၣ်တဘျီအံၤ ဟံၣ်ဖျါဝဲ တၢ်ကဲထီၣ်သးဖဲ ထီတထူၣ်ကီၢ်ဆၣ်, တီအူကီၢ်ရၣ်ပုၤ ဖဲလၢဖုၤတြၢ်အါရံၤ ၂၀၂၃န့ၣ် န့ၣ်လီၤ. တၢ်ကဲထီၣ်သးတဖၣ်မ့ၢ်ဝဲ တၢ်ခးလီၤနီၣ်ဖါကျိဖးဒိၣ်ဒီး ဂ့ၢ်ဂီၤအူသုးပၤတၢ်အတၢ်သိၣ်တၢ်သီ (martial law) အတၢ် မၤဘၣ်ဒိဘၣ်ထံးတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲလၢဖုၤတြၢ်အါရံၤ ၂၁သီ, ၂၀၂၃န့ၣ်န့ၣ်, ထံကီၢ်တၢ်ပၤတၢ်ပြးကီၢ်ကးကရၢ (SAC) သုးတဖၣ်ခးလီၤနီၣ်ဖါဝဲဒၣ် ကျိဖးဒိၣ်ဆူ ပၤထံးကရူၤ, ထီတထူၣ်ကီၢ်ဆၣ်ပုၤအယီၤ လီၢ်ကဝီၤဖဲသ့ၣ်တဖၣ်ပုၤတၢ်ဖးတၢ်န့ၣ်လီၤ. စးထီၣ်ဖဲ လၢဖုၤတြၢ်အါရံၤ ၂၀၂၃န့ၣ်န့ၣ်, SAC ထုးထီၣ်ဟံၣ်လီၤဝဲဒၣ် ဂ့ၢ်ဂီၤအူသုးပၤတၢ်အတၢ်သိၣ်တၢ်သီ (martial law) အယီၤ သဝီဖဲသ့ၣ်တဖၣ်အတၢ်လဲၤထီၣ်က့ၤလီၤ ဃးထီၣ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. သဝီဖဲအိၣ်လၢ တီအူကီၢ်ရၣ်ပုၤသ့ၣ်တဖၣ် တၢ်တဟ့ၣ်အဝဲသ့ၣ်အခွဲးလၢ ကစီၢ်ထီၣ်စီၢ်လီၤတၢ်ဖိတၢ်လံၤသ့ၣ်တဖၣ်ဒ် အဝဲသ့ၣ်အခဲၣ်ဒီးဝဲအသးဘၣ်အယီၤ ကဲထီၣ်ဝဲ တၢ်မၤဘၣ်ဒိဘၣ်အဝဲသ့ၣ်တၢ် လုၢ်အိၣ်နီၣ်ခိၣ်သးသမူန့ၣ်လီၤ. SAC မၤအါထီၣ်စ့ၢ်ကီၢ်အတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤ, ဆုၤအါထီၣ်အသုး ဒီးတၢ်အိၣ်တၢ်အီၤလၢ လီၢ်ကဝီၤပုၤအယီၤ ကဲထီၣ်ဝဲတၢ်လီၤဘၣ်ယိၣ်လၢ သဝီဖဲသ့ၣ်တဖၣ် အတၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.¹

¹ တၢ်ဂွံတၢ်ကျိၤလၢ လံာ်ဟံၣ်ဖျါတဘျီအံၤအပူၤန့ၣ် တၢ်ဒီးန့ၣ်ဘၣ်အီၤဖဲ လၢဖုၤတြၢ်အါရံၤ ၂၀၂၃ အပူၤန့ၣ်လီၤ. ဘၣ်တၢ်ဆုၤဟ့ၣ်ထီၣ်အီၤလၢ လီၢ်ကဝီၤပုၤမၤသကိးတၢ်တဂၤ ဖဲ တီအူကီၢ်ရၣ်အပူၤ လၢအဘၣ်တၢ်သိၣ်လိအီၤ လၢကညီဂွံဝိခွဲးယာ်ကရူၤ KHRG လၢကမၤနီၣ်မၤယါတၢ်မၤဘၣ်ဒိဘၣ်ပုၤဟီၣ်ခိၣ်ဖဲ ခွဲးယာ်အတၢ်အိၣ်သးတဖၣ်ဖဲလီၢ်ကဝီၤပုၤန့ၣ်လီၤ. ပုၤတူၢ်ဘၣ်တၢ်တဖၣ်အမံၤ, တၢ်ဂီၤဒီး အိၣ်ဆိးလီၢ်ကျဲ လီၤတံၢ်လီၤဆဲးတဖၣ်န့ၣ် တၢ်မၤလီၤဘၢအီၤလၢ အဝဲနီၣ်ကစီၢ်တၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဂွံတၢ်ကျိၤလၢ တၢ်ကွဲးရှဲပုၤအါထီၣ်အီၤ ဖဲပနီၣ်ကဝီၤအပူၤန့ၣ် မ့ၢ်ဝဲဒၣ် KHRG အတၢ်ကွဲးရှဲထီၣ်တၢ်ဂွံတၢ်ကျိၤန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ခးလီၤနီၤစိၤကျိဖးဒိၣ်

ဖဲလါဖျါတြူၤအါရံၤ ၂၁၁၊ ၂၀၂၃ နံၣ်, ဖဲမ့ၢ်ဟါလီၤ ၇း၄၀ မံးနံးအဆၢကတီၢ်န့ၣ်, ထံကီၢ်တၢ်ပတၢ်ပြးကီၢ်ကးကရူၢ် (SAC) ဒိၣ်ချ့သုးရၣ် (LIB) နီၣ်ဂံၢ် (၃၀၆) အိၣ်ဖဲ ရှါစ့ဘိၤ သုးကလၢဘူးဒီ ၃---သဝီ, ပၤထံးကရူၢ်, ထီတထူၣ်ကီၢ်ဆၣ်, တီအူကီၢ်ရၣ်ပူၤ, သုးဖိတဖၣ်ခးလီၤနီၤစိၤဝဲဒၣ်ကျိဖးဒိၣ်ဖဲ လီၤကဝီၤအပူၤန့ၣ်လီၤ. ကျိဖးဒိၣ်တဖၣ်လီၤတံာ်ဝဲလၢ စံာ်ပျီတဖၣ်အပူၤလၢအအိၣ်ဘူးဒီ ၃---သဝီ, ပၤထံးကရူၢ်, ထီတထူၣ်ကီၢ်ဆၣ်ပူၤန့ၣ်လီၤ. ဒီဖျါလၢတၢ် ခးလီၤနီၤစိၤကျိဖးဒိၣ်အယီ, လီၤကဝီၤသဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ် ဘၣ်ယိၣ်ဝဲလၢ အဝဲသ့ၣ်အတၢ်ဘိၣ်တၢ်ဘၢအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဂီၤသ့ၣ်တဖၣ်အံၤတၢ်ဒိန့ၣ်အီၤဖဲ လါဖျါတြူၤအါရံၤ ၃၁၁၊ ၂၀၂၃နံၣ်, ဖဲ ၃---သဝီ, ပၤထံးကရူၢ်, ထီတထူၣ်ကီၢ်ဆၣ်, တီအူကီၢ်ရၣ်ပူၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်ဂီၤလၢစုစုတပၤဟံးဖျါထီၣ်ဝဲ ကျိဖးဒိၣ်ချ့လၢအပိၢ်ဖးထီၣ်ဝဲအံၤ ဒီးဟံးလီၤယာ်ဝဲလၢအဝဲသ့ၣ်ဟံၣ်ပူၤ (တၢ်ဂီၤ- KHRG). တၢ်ဂီၤလၢစုထွဲတပၤဟံးဖျါထီၣ်ဝဲ ကျိဖးဒိၣ်ချ့တဖျါလီၤတံာ်ဝဲလၢစံာ်ပျီပူၤလၢ အဘူးဒီသဝီန့ၣ်လီၤ. (တၢ်ဂီၤ- သဝီဖိ)

ဂ့ၢ်ဂီၤအူသုးပတၢ်အတၢ်သိၣ်တၢ်သီ (martial law)

စးထီၣ်ဖဲ လါဖျါတြူၤအါရံၤ ၂၀၂၃နံၣ်န့ၣ်, SAC စးထီၣ်ဟံးလီၤဝဲဒၣ် ဂ့ၢ်ဂီၤအူသုးပတၢ်အတၢ်သိၣ်တၢ်သီ (martial law) ဖဲ ထီတထူၣ်ကီၢ်ဆၣ်, တီအူကီၢ်ရၣ်ပူၤ, တၢ်အံၤအခီပညီမ့ၢ်ဝဲ အဝဲသ့ၣ်ပၤဝဲလီၤကဝီၤလၢ သုးတၢ်သိၣ်တၢ်သီန့ၣ်လီၤ. SAC စးထီၣ်မၤယံးထီၣ်ဝဲဒၣ်သဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ် အတၢ်လဲၤထီၣ်က့ၤလီၤန့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်မၤအါထီၣ်ဝဲဒၣ် အဝဲသ့ၣ်အတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤဒဲအမ့ၢ် ကိးပတုၢ်ဒီးသံကွၢ်သံဒီးသဝီဖိ တၢ်လၢအဝဲသ့ၣ်အဲၣ်ဒီးသ့ၣ်ညါဝဲတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ် [SAC] ဒုးအိၣ်ထီၣ်စ့ၢ်ကိး တၢ်ဘျါအသီလၢ အမၤယံးထီၣ်ဝဲတၢ်လဲၤထီၣ်က့ၤလီၤလၢသိလ့ၣ်ယီၤ (လၢကီၢ်ဆၣ်ပူၤ), တၢ်ဘျါအသီလၢ တၢ်မၤယံးထီၣ်တဖၣ်မ့ၢ်ဝဲ သိလ့ၣ်ယီၤတခါန့ၣ် ပုၤဒီးန့ၣ်ဒဲထဲတဂၤန့ၣ်လီၤ. တကးဒီးဘၣ်, အဝဲသ့ၣ်ဆ့ၢ်အါထီၣ် အသုးလၢလီၤကဝီၤအပူၤန့ၣ်လီၤ.

ဖဲ လါဖျါတြူၤအါရံၤ ၇၁၁၊ ၂၀၂၃နံၣ်, SAC သုးသ့ၣ်တဖၣ် ဟးဝုၤဝီၤလီၤမူဒါ ဖဲလၢမုၢ်နၢဒီအဆၢကတီၢ် ခးနီၤစိၤဝဲဒၣ်ကျိသ့ၣ်တဖၣ် လၢသဝီတနီၤနီၤ ဒဲအမ့ၢ်ဝဲ အ---သဝီ, ပ---သဝီ ဒီး န---သဝီသ့ၣ်တဖၣ် ဖဲပၤထံးကရူၢ်, ထီတထူၣ်ကီၢ်

ဆၢပူၤန့ၣ်လီၤ. ဒီဖျါလၢတၢ်တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတဖၣ်အံၤအယီၤ, လီၢ်ကဝီၤသဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ် ပျံၤတၢ်ဒီးဘၣ်ကီၢ်ဘၣ်ဂီၤဝဲဒၣ်လၢ အဝဲသ့ၣ် အတၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. တကးဒီးဘၣ်, သဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ် တၢ်တဟ့ၣ်အဝဲသ့ၣ်အခွဲးလၢ ကစီၢ်ထီၣ်စီၢ် လီၤဝဲတၢ်အိၣ်တၢ်အီၤ, လီၤဆီဒၣ်တၢ်ဟ့ၣ်သး, ဖဲတီအူၤကီၢ်ရဲၣ်ပူၤဘၣ်န့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်လၢ SAC သးတဟ့ၣ်အခွဲးလၢ သဝီဖိ သ့ၣ်တဖၣ် ကစီၢ်ထီၣ်စီၢ်လီၤဟ့ၣ်သးဘၣ်အယီၤ, ပုၤသဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ် ဘၣ်ကွၢ်ဆၢၣ်မဲၣ်ဝဲဒီး တၢ်အိၣ်တၢ်အီၤတလၢတပျဲၤဘၣ် န့ၣ်လီၤ. တၢ်အံၤမ့ၢ်ဝဲတၢ်တၢ်တၢ် ဖးဒိၣ်တခါ လၢလီၢ်ကဝီၤသဝီဖိ သ့ၣ်တဖၣ် ဘၣ်ကွၢ်ဆၢၣ်မဲၣ်ဝဲလၢဆၢကတီၢ်ခဲအံၤန့ၣ်လီၤ.

ဖဲ လါဖျါတြူၤအါရံၤ ၉သီ, ၂၀၂၃န့ၣ်, မ့ၢ်ဂီၤဒီန့ၣ်, SAC အသးစးထီၣ်ဟးထီၣ်ဝဲလၢ တီအူၤဝုၢ်ပူၤ ဒီလဲၤဆူထါတဘျဲၤတၢ်လီၢ် လၢဒီးသးသိလ့ၣ်န့ၣ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်ဆၢထီၣ်ဝဲ အပူၤသးဖိတဖၣ်ဆူ ဟ---သဝီ ဒီး လ---သဝီ, ပၤထံးကရူၢ်, ထီတ ထူၣ်ကီၢ်ဆၢပူၤန့ၣ်လီၤ. SAC သးဖိလၢအအိၣ်လၢ န့ၣ်ယွၤသဝီသ့ၣ်တဖၣ် အိၣ်ဝဲဒၣ်လၢကိပူၤဒီး သူဝဲကိဒ်သိဒီးအဝဲသ့ၣ် အိၣ်တၢ်အလီၢ်န့ၣ်လီၤ. SAC သးတဟ့ၣ်အခွဲးလၢ သဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ် ကစီၢ်ထီၣ်စီၢ်လီၤ ဟ့ၣ်သးဘၣ်န့ၣ်လီၤ. လီၢ်ကဝီၤသဝီ ဖိသ့ၣ်တဖၣ် တသ့ၣ်ညါဝဲဘၣ်မနုၤလၢ SAC ဟဲဆၢအါထီၣ် အပူၤသးဖိသ့ၣ်တဖၣ်အံၤလဲၣ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒီဖျါလၢတၢ်အိၣ် သးဒ်အံၤအယီၤ, လီၢ်ကဝီၤသဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ် ဘၣ်ကီၢ်ဘၣ်ဂီၤဝဲဒၣ်လၢ အဝဲသ့ၣ်အတၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢ ဒီးအတၢ်အိၣ်တၢ်အီၤအဂီၢ် န့ၣ်လီၤ. လီၢ်ကဝီၤသဝီသဝီဖိတဖၣ် စ့ၢ်ကီးတူၤဘၣ်ဝဲလၢ အဝဲသ့ၣ်အတၢ်လဲၤထီၣ်က့ၤလီၤအပူၤ အတၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢ တအိၣ် ဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

SAC သးတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤ

ဖဲလါဖျါတြူၤအါရံၤ ၁၀သီ, ၂၀၂၃န့ၣ်, မ့ၢ်ဟါလီၤ ၇ န့ၣ်ရံၣ်အဆၢကတီၢ် SAC အပူၤသးဖိအဂၤ ၇၀ န့ၣ်လီၤဝဲ ဆူ ၀--- သဝီ, ပၤထံးကရူၢ်, ထီတထူၣ်ကီၢ်ဆၢ, တီအူၤကီၢ်ရဲၣ်ပူၤန့ၣ်လီၤ. သဝီအံၤဘၣ်တၢ်သ့ၣ်ညါစ့ၢ်ကီးအီၤလၢ ဘ---သဝီန့ၣ်လီၤ. လီၢ်ကဝီၤသဝီဖိတဂၤစံးဝဲ သဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ် ပျံၤတၢ်ဖးတၢ်ဒိၣ်မး ဖဲ SAC သးဖိတဖၣ်န့ၣ် လီၤဆူသဝီပူၤသတူၢ်ကလၢ န့ၣ်လီၤ. ဖဲအဝဲသ့ၣ်န့ၣ်လီၤဆူ သဝီပူၤအဆၢကတီၢ်န့ၣ် အဝဲသ့ၣ်လဲၤဝဲဆူ တၢ်ဖျါအမူး ဖဲတၢ်မၤအီၤလၢ သရိၣ်န့ၣ်လီၤ. သဝီဖိ အိၣ်လၢတၢ်ဖျါအမူးအလီၢ်သ့ၣ်တဖၣ် ဘၣ်ဒုးအိၣ်ဝဲ သးဖိသ့ၣ်တဖၣ်အံၤ တၢ်အိၣ်တၢ်အီၤလၢ တၢ်ပျံၤတၢ်ဖးအပူၤန့ၣ်လီၤ. ဖဲအဝဲ သ့ၣ် [SAC သး] အိၣ်တၢ်ဝံၤအလီၢ်ခဲ, သဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ်ဘၣ်ဘိၣ်န့ၣ် အဝဲသ့ၣ်မ့ၢ်ဘိၣ်တဂၤတဘိၣ်စ့ၢ်စ့ၢ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲအဝဲ သ့ၣ် [SAC သး] လဲၤလၢတၢ်ဖျါအမူးပူၤန့ၣ်, သဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ် ဘၣ်မၤဝံၤက့ၤဝဲတၢ်ဖျါအတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤလၢအဆိးအချ့, ဒီဖျါ လၢအဝဲသ့ၣ်ဘၣ်ယိၣ်ဝဲလၢ တၢ်ကကဲထီၣ်သးတမံၤမံၤန့ၣ်လီၤ. ဝံၤအလီၢ်ခဲ ဖဲအဝဲသ့ၣ် [SAC သး] ဟးထီၣ်ကွံာ်ဝဲလၢ သဝီ ပူၤန့ၣ်လီၤ. လၢအပူၤကွံာ် တၢ်ကဲထီၣ်သး ခဲအံၤခဲအံၤလၢ SAC သးမ့ၢ်ဟဲန့ၣ်လီၤဆူသဝီပူၤန့ၣ်, ပုၤသဝီဖိတနီၤနီၤ ဃုၢ်အိၣ်ခူ သ့ၣ်ကွံာ်ဝဲဆူပူၤပူၤ ဖဲလၢ အဝဲသ့ၣ်မ့ၢ်န့ၣ်ဟူဝဲလၢ SAC သးကဟဲလၢသဝီပူၤ ဒီဖျါလၢအဝဲသ့ၣ်ပျံၤတၢ်ဖဲလၢ SAC သးအိၣ် လၢသဝီပူၤ အဆၢကတီၢ်န့ၣ်လီၤ. သဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ်ဆိကမိၣ်ဝဲလၢ SAC သးသ့ၣ်တဖၣ်အံၤ ဟးဆၢကွံာ်ဝဲသဝီ ဒ်သိးအဝဲ သ့ၣ်ကယုဝဲကျဲ လၢကဆၢထီၣ် ဝဲတၢ်အိၣ်ဆူ တ့ပူၣ်သးကလၢန့ၣ်လီၤ. ခိၣ်ချ့သးရၣ် (LIB) နီၣ်ဂံၢ် (၅၅၂) အိၣ်ဝဲဖဲ တ့ပူၣ် သးကလၢ, ဘၣ်ဆၢသန့ၣ်က့ သဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ်တသ့ၣ်ညါဝဲဒၣ် သးလၢဟဲအိၣ်လၢသဝီပူၤတဖုန့ၣ် အအိၣ်ဟဲ ဖဲလဲၣ် န့ၣ်လီၤ. သဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ်ဆိက မိၣ်ဝဲလၢ SAC သးတဖၣ်အံၤ ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်ကမ့ၢ်ဝဲ သးတဖုဃီလၢအအိၣ်လၢ တၢ်ပုၤသဝီ, ပၤထံးကရူၢ်, ထီတထူၣ်ကီၢ်ဆၢ ပူၤန့ၣ်လီၤ.